

Diferența

Flăcăii maiorului Șonțu de M. Joldea e un scenariu cu izvoare limpezi și țintă precisă. Document istoric altoit pe îndemnarea teatrală a autorului — ale căruia valențe violent-dramatice se îmbină cu binecunoscutele sale însușiri umoristice — lucrarea, pusă-n „spațiu“ de mîna sigură și cu gust a lui Dan Puican, are aproape tot ce-i trebuie pentru o bună evocare. Spun *aproape*, deoarece — obsedat, am impresia, de „specificitatea“ atât de necesară, azi, teatrului radiofonic — am simțit nevoia unui plus. A unui plus de *sunete*.

Asemeni *Flăcăilor* lui Joldea, *Capul din fîntină* de Pavel Bellu (regia, Titel Constantinescu) posedă, iarăși, aproape toate cite se cuvin unei evocări, nu numai bine plantată în istorie, ci și cu tensiune veritabilă. Spun, însă — și în cazul de față —, *aproape* tot, deoarece simțeam, auzind, nevoia unui plus de sunete. De sunete radiofonice. De sunete din categoria „specificului“, de care se îngrijește, tradițional, „regia de studio“ (+ tehnică), și care reprezintă, în definitiv, o adevărată *scenografie auditivă*. De ce nu s-ar stăruia mai altfel în această privință? De ce — în cazul scenariilor istorice, de pildă — nu s-ar explora și alte terenuri în alara tropotului de cai sau zăngănitului de spade? Pe harta sunetelor expresive sînt nesfîrșite teritorii ce așteaptă a fi dezvirginate. Cu condiția ca scenografiile sunetelor să-și dea drumul, să renunțe la ideea, destul de fixă, cum că numai anii moderni (tren, automobil, bombă atomică) se pretează la „fond sonor“, și să încerce a ne oferi intensitatea audibilă a unor veacuri trecute, ce n-au fost cîtuși de puțin liniștite. Din nici un punct de vedere.

„Baladă pentru Horia din Albac“

Scenariul lui Vasile Zdrenghia e, vezi titlul, o baladă pentru Horia. Teatru poetic, fără îndoială, dar, în același timp, teatru direct, cu dialog lesne perceptibil și (dacă punem în paranteză citeva „localisme“ necesare stării poetice) dens. Teatru pentru Horia, fără îndoială, dar și despre Horia, întrucît textul lui V. Zdrenghia ne oferă un portret masiv, tăios, dur ca o sculptură-n lemn de Geza Vida. Ființă centrală a piesei, Horia trăiește prin toate modalitățile de exprimare a individualității teatrale, de la monolog și „discuție în conștiință“, la vis trăit și dialog, partenerii săi (instalați toți și interpretați la un numitor comun grav de Mariana Mihut, Ion Marinescu, Luchian Botez și ceilalți) fiindu-i prilej de afirmare a personalității, fie că e vorba de inamicii cu care se înfruntă, fie de prietenii cu care se confruntă. Pietros și pasionat, crîncen și cald, năpraznic și lucid, Horia acesta sună autentic, atît prin substanța textului, cit și prin prezența lui Victor Rebengiuc, despre care trebuie să spunem, fără teama de a formula excesiv, că s-a arătat a fi aici actorul ideal. Interpretarea lui a devenit, din seara premierei radiofonice, un etalon.

Umor

Familie de imprumut face parte din clasa comediilor ce se arată a fi, la prima vedere (și — vai! — adesea unică), ușoare, iar la a doua (dacă și cînd există), nu lipsite de greutate și miezuri. Scrisă de Mircea Ovidiu Sandu (un nume care-și face, acum, drum, cu succes, în universul comediei) și de Silviu Gorgescu (umorist din naștere, succulent și cu adresă, din păcate prea rău cunoscut și estimat, așa cum se întîmplă — destin? — cu făuritorii de haz din zona „estradei“ jucate sau tipărite), pusă-n scenă de Ion Vova, alt încercat și subțire purtător de umor, care-și așteaptă (sau, poate, nu mai așteaptă) recunoașterea, comedia în cauză reușește a îmbina satira adresată precis și o simpatică stare de bună dispoziție, atît de rar întîlnită, atît de rar întîlnită... De cite ori, într-adevăr, încercarea de a lovi în moravuri incriminabile provoacă — din pricina non-umorului — „crisparea ascultătorului? Nu e mai puțin adevărat, însă, că rar întîlnită e și asemenea echipă de buni conducători ai risului, precum aceea formată de Vova, recitabilă ca un mare „unsprezece“ al comediei: Virgil Ogășanu, Dem. Rădulescu, Mihăilescu-Brăila, Tamara Buciuceanu, Melania Cirje, Al. Arșinel, Ileana Dunăreanu...

M. Alexandru